

ATJ

04-09-73 in ?

Brabantse Dagblad (?)

Antiekvaria

FRANS DONY

Tinmerken

De meeste reacties die wij ontvingen naar aanleiding van de besprekingen over tin in deze rubriek, waren vragen over de tinmerken. Iedereen hoort graag dat hij het beste stukje tin in handen heeft als hij een letter, naam, jaartal of figuur op de onderkant van zijn tinnen beker ontdekt. Wij spraken indertijd al over twee beroemde merken: de hamer en de roos. Het oude hamermerk vindt men al op fijn tin van Hollandse of Franse origine uit de 15e eeuw. Voor fijn tin eiste het gilde een alliage met hoogstens 8 procent lood. Na 1500 verving men de hamer op gehamerd tin vaak door de roos, soms voorzien van een kroon, die al eerder op Engels tin voorkwam. De keurmeester onderscheidde de grote roos

voor eerste en de kleine roos voor tweede keur.

Op het beste tin, het zeldzame soort met slechts 6 procent lood plaatste men veelal de engel, in knielende, staande of vliegende houding. Dikwijls voorzien van een palmtak of een bazuin. Gelijkstaande met de engel als kwaliteitswaarsborg is het X-teken, gewoonlijk versierd met een kroon.

Veelvuldig wordt een drie- of viermerk gebruikt om tin van hoge kwaliteit te stempelen.

Dit bestaat uit meesterteken, gehaltemerk en landsherkomstteken, alle gevat in kleine schilden. Bij het viermerk is het stadsteken bijgevoegd.

De liefhebber van tin moet er rekening mee houden, dat de overheid op vastgestelde inhoudsmaten ijkmerken aanbracht. Dit bestond dikwijls uit

een omcirkelde letter, een stadswapen met jaartal, een pennetje of een knobbel. Op vele tinnen voorwerpen treft men graveringen in de vorm van namen, opdrachten, jaartallen en familiewapens.

Treft men op de deksel of de onderkant een bijbelse voorstelling, dan betekent dit dat de eigenaar zich tegen ziekte en onheil wilde beschermen. Tegenwoordig zijn juist deze exemplaren zeer gezocht, omdat deze „gravures” soms door bekende kunstenaars waren aangebracht.

De afgebeelde schenkan is Duits eind 16e eeuw, gemerkt met de letters: JG en een gekroonde hamer plus stadsmark Nürnberg. Het exemplaar links met handvat en deksel dateert van 1750, is gemaakt in Lübeck en draagt het meesterteken: AWK.